

«همسایه‌ها» نقد اجتماعی به زبان طنز

به نظر می‌رسد که رسانه ملی با دستی پر و کوله‌باری پر بار برای استقبال از شب‌های پاییز و زمستان مخاطبان آماده شده است.

به نظر می‌رسد که رسانه ملی با دستی پر و کوله‌باری پر بار برای استقبال از شب‌های پاییز و زمستان مخاطبان آماده شده است. سریال‌های تازه‌ای چون «هشت و نیم دقیقه» و «ماه و پلنگ» این شب‌ها از شبکه‌های دو و سه سیما در حال پخش است و موجی از مجموعه‌های تازه‌تر هم در راه است تا با پایان پخش این دو مجموعه جایگزین‌شان شود.

شبکه دو سیما این روزها در تدارک ساخت «همسایه‌ها» است. مجموعه‌ای با فضایی شاد و مفرح که از حضور بازیگران متفاوتی هم بهره برده و مهران غفوریان، پس از گذشت سال‌ها از کارگردانی سه مجموعه «زیر آسمان شهر» دوباره به فضای ساخت و هدایت سریال بازگشته است. در همسایه‌ها جواد رضویان، مهران غفوریان، اصغر سمسارزاده، بهاره رهنما، سیروس گرجستانی، پوران‌دخت مهیمن، شهین تسلیمی، سپند امیرسلیمانی، حسین سلیمانی، نعیمه نظام‌دوست، سمانه پاکدل، آذین رئوف و محمدرضا شیرخانلو به ایفای نقش می‌پردازند. آنچه در ادامه می‌خوانید، حاصل یک روز حضور ما در پشت صحنه این مجموعه آن هم در بارانی‌ترین شب پایتخت است.

نقد در قالب طنز

ساختمانی سه طبقه در غرب تهران به‌عنوان لوکیشن اصلی مجموعه انتخاب شده است. ساختمان‌های با حیاطی کوچک و نقلی که در گوشه و کنار آن و حتی روی تراس‌هایش را با گلدان‌های گوناگون پر کرده‌اند و چند تابلو که نشان‌دهنده مشاغل مختلف ساکنان این مجموعه است روی دیوار ورودی به چشم می‌خورد. به گفته علیرضا سیطااحمدی، تهیه‌کننده سریال، گروه مدت زیادی را در جست‌وجوی یافتن چنین ساختمان‌هایی بوده است. سیطااحمدی در این ارتباط به جام‌جم می‌گوید: پیش‌تولید کار ما از اوایل امسال آغاز شد. طرح اولیه‌مان این بود که بتوانیم در قالبی شیرین و طنز، بخشی از رفتارهای جامعه را به نقد بکشیم. متأسفانه الان یک سری روابط در جامعه رواج پیدا کرده که هیچ قانونی نتوانسته جلوی آنها را بگیرد و کم‌کم به یک نوع عادت تبدیل شده است. اتفاقاتی مثل فروش مدرک و پایان‌نامه یا خیلی اتفاقات غیرمجاز دیگر که در جامعه زیاد شده است، بنابراین وظیفه تلویزیون دیدیم که به شکلی طنز به نقد این روابط بپردازد و البته کاری سخت را هم پیش روی خود داریم؛ چون دلمان می‌خواهد تک‌تک قسمت‌های سریال طنز باشد و در عین حال به هیچ قشر و صنفی هم بر نخورد و به این جهت کار طنز، دشواری‌های خیلی بیشتری از آثار جدی و درام دارد.

غفوریان، جایگزین معیریان

«همسایه‌ها» در مراحل پیش‌تولید نام آرش معیریان را به‌عنوان کارگردان یدک می‌کشید و حتی قسمت‌های نخست این سریال هم به کارگردانی او فیلمبرداری شده بود اما در ادامه و به دلیل سانحه‌ای که برای معیریان اتفاق افتاد، ضبط کار با مدتی وقفه مواجه و مهران غفوریان به دلیل آشنایی و نزدیکی بیشتر با پروژه، به‌عنوان کارگردان کار انتخاب شد. این تهیه‌کننده در توضیح این ماجرا می‌گوید: طبیعتاً حق هر کارگردانی است که امضایش را در پای کاری که می‌سازد، بگذارد. معیریان حدود 250 دقیقه از این مجموعه را مقابل دوربین برده بود، اما به دلیل شکستگی پا و لزوم استراحت مطلق او، بهتر دیدیم از حضور غفوریان که خود از بازیگران اصلی مجموعه‌مان بود، استفاده کنیم. او هم شروع به بازنویسی کار کرد و با حذف و اضافه کردن برخی شخصیت‌ها تغییراتی را در داستان ایجاد کرد. تاکنون حدود 30 درصد از همسایه‌ها تولید شده و در صدد به پخش رساندن آن در آذرماه هستیم.

نابغه‌ای به دور از جامعه

گرچه ساختمان سه طبقه بلوار ابوذر لوکیشن اصلی کار است، اما در روزی که همراه گروه شده، آنها برای ضبط صحنه‌های خارجی چند ساعتی به مجتمع کامپیوتری که در همان نزدیکی است، نقل مکان کردند. سپند امیرسلیمانی بازیگر اصلی این صحنه است. او برخلاف چهره همیشگی، این‌بار سبیلی مردانه دارد و در توضیح چهره‌اش می‌گوید که در این قسمت قرار است گریز (فلاش‌بکی) به گذشته‌اش داشته باشند. امیرسلیمانی اظهار می‌کند: من در این مجموعه در نقش جوانی با نام سامان ایفای نقش می‌کنم. نقشی است که خودم تاکنون تجربه‌اش نکرده‌ام و شخصیت عجیبی است. او آدمی است دانشمند و دانا، ولی از ضوابط زندگی اجتماعی چیزی نمی‌داند. هر حرفی هم که با آدم‌های اطرافش می‌زند کاملاً علمی است و احتمالاً نه او بقیه را می‌فهمد و نه بقیه او را! بنابراین دیالوگ‌هایی کاملاً تخصصی دارد.

وی ادامه می‌دهد: گرچه تاکنون با مهران غفوریان به‌عنوان کارگردان کار نکرده‌ام، اما با تمام بچه‌ها پیش از این همبازی بوده‌ام و از این سختی غریب بودن و ناآشنایی کارهای دیگر را ندارم که این خیلی کمک‌کننده است. از بودن در این کار حالم خوب است و فکر می‌کنم مردم هم شخصیت سامان را دوست داشته باشند.

یک جوان شاعر

حسین سلیمانی از بازیگران سریال را در اتاق گریم پیدا می‌کنم. او فیلمنامه‌های قطوری را که در دستش گرفته نشان می‌دهد و می‌گوید: همه این صفحات را باید حفظ کنم و تا دقایقی دیگر جلوی دوربین ببرم. سلیمانی هم در تعریف نقش خود بیان می‌کند: در این مجموعه در نقش مهرداد، برادر فرهاد هستم و نقش فرهاد را هم مهران غفوریان بازی می‌کند.

مهرداد جوانی شاعر و ترانه‌سراست که البته تاکنون هیچ کار موفقی نداشته است. سلیمانی با اشاره به جنس طنز کار می‌گوید: این طنز در وهله اول از خود غفوریان سرچشمه می‌گیرد و همه چیز به سبک او اداره می‌شود. نویسنده‌هایمان هم خلاقیت خوبی دارند و این متن قوی بسیار کمک‌کننده است.

سرایداری به نام کاووس!
جواد رضویان هم در کنار مهراغفوریان از جمله چهره‌هایی است که حضورش در مجموعه‌های تلویزیونی و آثار سینمایی، به عنوان تضمینی برای بهتر دیده شدن آنها محسوب می‌شود و مخاطبان همواره جنس خاص بازی و صداقت رفتار و نقش‌های ایفاشده توسط او را دوست دارند. بازیگر مجموعه‌هایی چون «سیب خنده»، «پاورچین»، «جایزه بزرگ» و «در حاشیه» در این سالها در تلویزیون شناخته شده و رشد کرده، مقام کارگردانی را به عهده گرفته و همیشه به دنبال نقش‌هایی طنز اما متفاوت رفته است. رضویان در عین حال سعی کرده از مصاحبه هم دوری کند و با وجود رفتار خوب و صمیمانه‌اش با اصحاب رسانه، کمتر جوابگوی سوالاتشان باشد. با این حال در پشت صحنه این مجموعه چند جمله‌ای با ما هم‌کلام شده و در تعریف نقش خود می‌گوید: در همسایه‌ها نقش شخصیتی با نام کاووس را بازی می‌کنم. او سرایدار این مجتمع ساختمانی است و همراه با همسرش شکوفه (با بازی نعیمه نظام‌دوست) در اینجا زندگی می‌کنند. رضویان که گرمی متفاوت و لباس‌هایی ویژه و منحصر به فرد پوشیده است، ادامه می‌دهد: فکر می‌کنم کاووس نقش متفاوت و خاصی باشد. در تعریف شخصیتش چیز خاصی نمی‌توانم بگویم، چون پس‌زمینه و سابقه‌ای طولانی دارد که بهتر است خودتان در مجموعه ببینید، اما این تضمین را می‌دهم که کاووس، نقشی متفاوت با بازی‌های دیگر است.

این بار دیگر عروس نمی‌شوم!
بهاره رهنما از بازیگران اصلی این مجموعه و ایفاگر نقش «نگین» است. او در یکی از واحدهای این مجتمع یک دفتر خدمات مجالس و عروسی دارد و به شوخی می‌گوید: بنویس این بار دیگر خودم عروس نمی‌شوم، بلکه بقیه را عروس می‌کنم!

رهنما در تعریف نقشش توضیح می‌دهد: نگین دختر بزرگ‌تر خانواده است و خیلی از ازدواج نفرت دارد؛ با این حال یک دفتر تشریفات مجالس عروسی را اداره می‌کند. نقش پدرم را در این مجموعه سیروس گرجستانی ایفا می‌کند و یک خواهر کوچک‌تر هم دارم که آدین رئوف ایفاگر آن است و برخلاف خودم شخصیتی گیج و حواس پرت و طنز دارد. رهنما ادامه می‌دهد: اساس همسایه‌ها بر طنز موقعیت است و من همیشه با این جنس طنز ارتباط بیشتری برقرار می‌کنم.

زهرا غفاری
رادیو و تلویزیون